

## Streszczenie

W rozprawie zatytułowanej *Kancelaria prowincji franciszkanów - reformatów w XIX w. – studium archiwoznawcze* podjęty temat potraktowano w ujęciu monograficznym w oparciu o trójelementowy model: aktotwórca, produkcja aktowo-dokumentacyjna, kancelaria. Jako wstęp do badań posłużył rys historyczny badanych prowincji, analiza schematu organizacyjnego oraz przedstawienie kancelarii franciszkanów reformatów na ziemiach polskich w okresie poprzedzającym właściwy okres podjętych badań, którego zakres czasowy wyznaczono na lata 1772-1899. W kolejnym rozdziale poruszono kwestie związane z urzędem sekretarza prowincji oraz z organizacją trybu pracy badanych kancelarii. Zaprezentowano siedziby, stosowane pomoce kancelaryjne i sposób archiwizowania gromadzonej dokumentacji. Zasadnicza część rozprawy objęła szczegółową analizę produkcji kancelaryjnej i gromadzonej dokumentacji z uwzględnieniem cech zewnętrznych i wewnętrznych. Zrekonstruowano stosowany system sfragistyczny oraz wskazano występujące formy kancelaryjne. W ostatniej części przeanalizowano procesy aktotwórcze oraz obieg informacji, co pozwoliło na przeprowadzenie charakterystyki pracy kancelarii prowincji reformackich w XIX w. Badania oparto na materiałach źródłowych w liczbie 372 jednostek oraz na 323 pozycjach bibliograficznych, posługując się metodą historyczną z elementami analizy funkcjonalnej. Kancelaria prowincji reformackich w XIX w. tylko częściowo pozostała kancelarią o charakterze przenośnym. Kontynuowano wcześniejsze formy dokumentacji, choć zmieniły się proporcje w obrębie rodzaju dokumentacji, gdzie zaczęła dominować funkcja sprawozdawcza. Wykształcił się formularz pisma w korespondencji z administracją państwową i kościelną. Zaprowadzono pomoce kancelaryjne, takie jak dzienniki korespondencji i czynności. W wyniku nowych okoliczności politycznych, zaniknęła funkcja notariusza publicznego, a zmniejszona w XIX w. liczba zakonników wymusiła, sprzeczne z przepisami zakonnymi łączenie urzędu sekretarza prowincji z innymi, najczęściej z urzędem gwardiana. Zasadnicze cechy trybu funkcjonowania oraz rodzaje wytwarzanej i gromadzonej dokumentacji stanowiły kontynuację praktyk kancelaryjnych sprzed 1772 roku. Rozprawa stanowi również propozycję optymalnego modelu badawczego dla problematyki kancelarii wspólnot zakonnych o scentralizowanej strukturze organizacyjnej.

11.05.2023 r.

Małgorzata Morawek